

گفتگو

رهبر صادق، مدبر و آینده نگر

مصاحبه با خانم وهاج / مشاور معاون دوم ریاست جمهوری

❖ خانم وهاج: شاهد بسیاری از اتفاقات و تحولات در جنگ‌های غرب کابل و مقاومت شهید مزاری در آن زمان هستم. معمولاً جنگ از طرف دشمن شروع می‌شد و نیروی‌های حزب وحدت به رهبری شهید مزاری در مقابل حملات از خود و مردم غرب کابل دفاع می‌کردند. نبردها معمولاً ساعت‌ها، روزها، هفته‌ها و حتی ماه‌ها ادامه می‌یافتند. از انواع مختلف سلاح‌های خفیف و ثقیل توسط دشمن برای سرکوب مردم غرب کابل کار گرفته می‌شدند. در زمان درگیری مردم غرب کابل در

بنیاداندیش: شهید مزاری را چه وقت شناختید؟

❖ خانم وهاج: با درود و اتحاف دعا به ارواح پاک شهدای راه عدالت‌خواهی، به‌ویژه شهید وحدت ملی استاد عبدالعلی مزاری بزرگ. من با استاد شهید مزاری در سال ۱۳۷۲ خورشیدی در غرب کابل آشنا شدم.

بنیاداندیش: از جنگ‌های غرب کابل و مقاومت شهید مزاری چه به یاد دارید؟

بودند، توجه خاص روی توانمندی زنان و نگرانی خاص نسبت به آینده اطفال داشتند. در آن زمان ریاست کمیته فرهنگی حزب وحدت اسلامی را یک بانو به عهده داشت که حالا هم در قید حیات است. ایشان به برنامه‌های آگاهی‌دهی آموزش سواد برای زنان اهمیت خاصی قائل بود و به این باور بود که اگر به آموزش و پرورش زنان توجه شود، آن وقت جامعه سالم، کشور سالم و انسان‌های سالم به جامعه تقدیم می‌شود.

”

دو ویژگی منحصر به فرد استاد شهید مزاری همیشه توجه مرا جلب می‌کرد: اول؛ ساده زیستی وی. دوم؛ دروازه‌خانه‌اش به روی همه مردم عام و خاص باز بود. به جز از جلسات خصوصی، اکثر اوقات دروازه اقامتگاه‌شان به روی مردم باز بود و همه مردم اعم از زن و مرد را به حضور می‌پذیرفت و به حل مشکلات مردم توجه خاص داشت.

“

دیدگاه شهید مزاری نسبت به زنان برگرفته از متون صریح دینی بود و دین مقدس اسلام بین زن و مرد از نگاه ارزش انسانی هیچ تفاوتی قائل نیست. اگر ما نقش زنان را در سه دهه اخیر مورد ارزیابی قرار دهیم، بیشتر مواردی چون موجودیت تبعیض جنسیتی، عدم دسترسی به حق میراث و مالکیت، نداشتن حق انتخاب، نداشتن حق حضور و مشارکت در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی (به خصوص در دوره سیاه طالبان) بیشتر قابل دید است؛ ولی خوشبختانه در این اواخر

پناهگاه‌ها و زیرزمینی‌های نمناک و دور از نعمت شعاع آفتاب زندگی می‌کردند و غذای مناسبی برای خوردن نداشتند. مردم تا حد توان کوشش می‌کردند که غذای خوب‌تری برای سربازان در سنگرها ارسال کنند و این گونه سهم‌شان را در خط عدالت‌خواهی ایفا کنند.

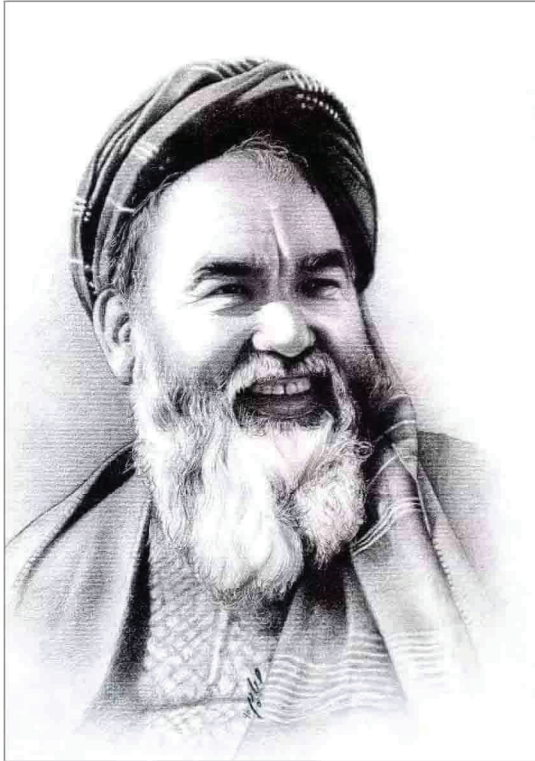
بنیادانیش: شهید مزاری چه ویژگی شخصیتی داشت که دیگر سیاستمداران ندارند؟

❖ **خانم وهاج:** شهید مزاری رهبر صادق، متعهد، متدین، متواضع، فداکار، مهربان، مدبر، آینده‌نگر و عدالت‌خواه بود. شیوه رهبری او طوری بود که مردم آرزو داشتند در کنارش باشند و هر روز به تعداد پیروانش اضافه می‌شد. با در نظر داشت دورنمای واضح (تحقق عدالت‌اجتماعی، تأمین وحدت‌ملی و همدیگرپذیری) مدام هدفمندانه مبارزه می‌کرد و نظر به شرایط جاری سیاسی-اجتماعی تصمیم می‌گرفت. دو ویژگی منحصر به فرد استاد شهید مزاری همیشه توجه مرا جلب می‌کرد: اول؛ ساده زیستی وی. دوم؛ دروازه‌خانه‌اش به روی همه مردم عام و خاص باز بود. به جز از جلسات خصوصی، اکثر اوقات دروازه اقامتگاه‌شان به روی مردم باز بود و همه مردم اعم از زن و مرد را به حضور می‌پذیرفت و به حل مشکلات مردم توجه خاص داشت. فکر می‌کنم این ویژگی را تا حال هیچ رهبری در افغانستان نداشته باشد.

بنیاداندیشه: دیدگاه شهید مزاری در مورد زنان چگونه بود؟

❖ **خانم وهاج:** دیدگاه رهبر شهید در مورد زنان در سخنرانی‌های خیلی برجسته است. در عمل هم واضح دیده می‌شود. شهید مزاری در شرایطی که حق هر نوع مشارکت سیاسی و سهم‌گیری در شکل‌دهی سرنوشت زنان از آنان سلب بود، از حقوق و سهم‌گیری زنان در جامعه سخن گفت: «زنان از کلیه حقوق انسانی برخوردار هستند و می‌توانند در همه عرصه‌های اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و بخش‌های مختلف زندگی فعال باشند، انتخاب شوند و انتخاب کنند. این عادلانه نیست که مردان در انتخابات شرکت کنند و زنان محروم باشند.»

کمیته‌های مختلف حزبی که در آن وقت فعال

نقش زنان در مسائل و مراودات مثل حقوق، فرهنگ، قدرت، سیاست و اجتماع برجسته شده است. گرچه قانون اساسی جدید افغانستان برای زنان جایگاه ویژه حقوقی در عرصه‌های مختلف قائل شده است؛ ولی تا هنوز هم زنان با چالش‌های زیادی دست و پنجه نرم می‌کنند، در این راستا شهید مزاری توجه خاص داشت.

پیشانی‌نیش: یک خاطره از شهید مزاری بگویید.

خانم وهاج: استاد شهید نه تنها یک رهبر شایسته، بلکه یک مدیر موفق هم بود. او در کنار مبارزات حق عدالت خواهانه‌اش پیوسته به مشکلات افغانستان می‌اندیشید. ایشان توجه خاصی به همه موارد و به خصوص در عرصه کیفیت تعلیم و تربیت اولاد این وطن داشت.

در یکی از روزهای ماه عقرب سال ۱۳۷۲ استاد شهید به من مسئولیت داد که از جریان درس‌های مکاتب غرب کابل که در آن زمان تحت اداره حزب وحدت اسلامی فعال بودند، نظارت کنم. بر اساس هدایت ایشان، نخست یک لیست از مکاتب که باید نظارت می‌شدند، تهیه کردم و سپس ایشان آن فهرست را ملاحظه کرد. با موتوری که حزب

در اختیارم گذاشت به مکتب عبدالرحیم شهید در ناحیه هژدهم شهر کابل رفتم و از جریان درس‌صنّف‌های مختلف نظارت کردم.

مشکلات معلمان، سرمعلمین، مدیر و کارکنان مکتب را هم یادداشت کردم و خدمت ایشان گزارش دادم. مدیر و معلمین مکتب مذکور خواهان ملاقات با استاد شهید شده بودند. استاد به سکرترشان هدایت داد که در اولین فرصت این ملاقات تنظیم شود. دو روز بعد این ملاقات با استاد انجام شد. ایشان با وجود مصروفیت‌ها و مسئولیت

خطیر رهبری در آن شرایط بحرانی، صدای معلمان و دست‌اندرکاران آموزش را زودتر از هر کسی دیگری می‌شنید و اهمیت ویژه‌ای به این جمع قائل بود. استاد شهید برای مردم عام نیز وقت می‌گذاشت و هر کسی اعم از زن و مرد می‌توانستند به دیدار ایشان بروند و مستقیم با ایشان صحبت کنند و مشکلات خویش را مطرح کنند، این‌ها چشم‌دیدهای من هستند که تبدیل به خاطره شده‌اند.

”

اگر ما نقش زنان را در سه دهه اخیر مورد ارزیابی قرار دهیم، بیشتر مواردی چون موجودیت تبعیض جنسیتی، عدم دسترسی به حق میراث و مالکیت، نداشتن حق انتخاب، نداشتن حق حضور و مشارکت در مسائل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی (به خصوص در دوره سیاه طالبان) بیشتر قابل دید است؛ ولی خوشبختانه در این اواخر نقش زنان در مسائل و مراودات مثل حقوق، فرهنگ، قدرت، سیاست و اجتماع برجسته شده است..

“